Poštnina plačana v gotovini.

Posamezne številke: Navadne Din —·50, ob nedeljah Din 1·—.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti D 10·—, za inozemstvo D 18·—, dostavljen na dom D 11·—, na izkaznice D 10·—, inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“, MARIBOR, Jurčičeva ulica štev. 4.

TABOR

Posamezne številke: Navadne Din —·50, ob nedeljah Din 1·—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. SHS poštnočekovni račun štev. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III. | Maribor, torek 20. junija 1922. | Številka: 137.

Delitev Slovenije in šolstvo.

Popolnoma upravičeno je »Tabor« nedavno grajal brezbrižnost in neumljivo ravnodušje, ki vlada med nami za delitev Slovenije na oblasti. Je vse polno gospodarskih in narodnih vprašanj, o katerih bi bilo treba razmišljati in razpravljati, da se urede čim najbolje. Delitev je uzakonjena in se ima izvršiti že najbrže v bližnji bodočnosti, pa stoji naša javnost ob strani in rezervirano, kakor da bi sama ne verovala v njo. In vendar je ravno za Maribor in našo severno mejo kar največjega pomena.

Za danes naj omenim le naše šolstvo z ozirom na delitev Slovenije. Učiteljska organizacija ima namreč v pondeljek, sejo širšega sosveta UJU poverjeništvo Ljubljana. Na tej seji, kjer bodo zastopana vsa učiteljska društva Slovenije, se bode razpravljalo tudi o šolski upravi z ozirom na delitev Slovenije. (Referent g. ravnatelj Gnus.)

Dovoli je znano, da se je hotelo na vsak način preprečiti delitev Slovenije. Ker pa ni šlo, da bi imela Slovenija v tem oziru izjemo in se je hotelo in moralo vso državo urediti enotno, tako je dobil tudi Maribor svojo oblast, kar ne bode ne Mariboru, ne obmejnim krajem, niti državi, niti Sloveniji na kvar. Ker se ni moglo preprečiti mariborske oblasti, se jo hoče sedaj, kakor se sliši izza kulis, oškodovati s tem, da se jo okrne. Znano je, da hočejo obdržati zdravstvene zadeve v Ljubljani, proti čemur je odločno nastopilo zdravniško društvo v Mariboru. Prav tako se hoče storiti menda s šolstvom in še z nekaterimi drugimi resorti.

Učiteljsko društvo v Mariboru je svoj čas sklenilo soglasno popolnoma iz stvarnih razlogov, da naj se deli tudi šolstvo, ako se razdeli Slovenija na dve oblasti. **Stati moramo na stališču, da dobimo popolno upravo oblasti z vsemi panogami, torej celo upravno telo, ne pa samo posameznih udov.** — Zakaj vse panoge uprave segajo tako tesno druga v drugo in so medsebojno v taki zvezi, da je brezhibna frakcija celega aparata onemogočena, ali pa vsaj zelo zelo otežkočena, če izvzamemo katerokoli stroko. Vzemite iz ure le en kolešček in ura obstane!

Torej že iz tega razloga moramo vztrajati na delitvi vseh panog.

Da se je naše šolstvo na meji in v Mariboru po prevratu še precej dobro in hitro uredilo, to je pred vsem zasluga sedanjega višjega šol. nadzornika dr. Poljanca in pa tudi tedanjega poverjenika dr. Vrstovška, ki sta dobro poznala krajevne razmere in potrebe. Zato se je javnost z učiteljstvom vred zelo čudila, da je bil imenovan za višjega šol. nadzornika osnovnemu šolstvu v mariborski oblasti mož, ki teh razmer ni nikoli poznal in ki jih še danes »študira«. To se je bilo zgodilo politični situaciji na ljubo takrat in je ostalo do danes iz bogsigavedi katerega vzroka. Ko je šol. oblast imenovala nadzornika za šol. vrtove, se je zopet popolnoma prezrlo mariborsko oblast. Po prevratu je prišlo na boljša in udobnejša mesta v mariborsko oblast več ljudi, ki se niso nikdar pečali z našimi razmerami in jih seveda tudi poznali niso. Kdo pa je zasedel kako bolišče mesto v ljubljanski oblasti iz naših krajev? — Tega ne navajamo iz katerih osebnih, ali pa provincijalnih ozirov. Mi smo veseli, da se je plot med Ljubljano in Mariborom, med Kranjci in Štajerci podrl, četudi je padel »slučajno« tako nesrečno, da se pride preko njega le iz Kranjske na Štajersko, nikakor pa ne narobe, kakor je omenil nekoč neki list ravno z ozirom na šolstvo. Omenjamo le radi tega, ker je delovanje učiteljstva v šoli in zunaj nje odvisno po največ od poznavanja krajevnih razmer in potreb. Delovanje sodnika, davčnega ali kakega drugega uradnika si ostane v bistvu isto, naj opravlja svojo službo tu ali tam, ker ne živi in ne deluje toliko zunaj med ljudstvom, ampak le v svojem uradu. Pri učiteljstvu je to povsem drugače.

Šolska uprava se bode dala prav lahko deliti tudi iz gospodarskih razlogov. Stroški uprave ne bodo prav nič večji, ako pride eden višji šolski nadzornik za osnovno in drugi za srednje šolstvo v Maribor. Ravno nasprotno. Potnine ob priliki nadzorovanj se bodo zmanjšale. V ljubljanski oblasti ostanejo 4 mesta s srednjimi šolami in ravno toliko mest ima mariborska oblast, kjer se nahajajo srednje šole.

Prav tako ni z ozirom na delitev šolstva prav nikakih pomislekov v narodnem oziru. Sploh ne vem, zakaj se pripisuje Nemcem pri nas tako velik pomen. Ljudsko štetje je dovolj jasno dokazalo, da so Nemci v taki manjšini, da ne bodo nikdar igrali odločilne vloge pri upravi bodisi v tem ali drugem oziru. Tega še Kočevarjem v ljubljanski oblasti ne bode mogoče, ki so kompaktno naseljeni. Še manj pa pri nas, kjer mali otočiči utonejo v slov. morju. Če bi prišli kedaj Nemci pri nas do večje moči, bi se to zgodilo le po krivdi zagrizene strankarske politike Slovencev samih. Sicer bode pa stvar centralne vlade, da bode v tem oziru čuvala ne sicer direktno nas, ampak samo sebe in državo in s tem tudi nas.

Prava decentralizacija uprave lahko postane pravi blagoslov za posamezne oblasti in državo. Vsaka oblast pa mora obsegati vse panoge uprave in ne sme biti okrnjena. Le takrat je omogočeno brezhibno poslovanje bodisi navzgor kakor tudi navzdol. Zato je samoobsebi umevno, da moramo zahtevati popolno oblast. —ski.

Iz seje ministrskega sveta.

Beograd, 18. junija. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila od 10. do 12. ure dopoldan, je poročal minister za notranje zadeve o napadih bolgarskih komitov in Arnavtov v Južni Srbiji ter o najnovejših pojavih odmetnikov. Vsled energičnih korakov vlade so se razmere v zadnjem času precej izboljšale. — Dosedanji ukrepi ministra so se odobrili in sklenilo se je, da se podvzamejo še nadaljni koraki, da se ti napadi končajo. — Na Hrvatskem je vse mirno. Na predlog ministra za poljedelstvo g. Puclja se je sklenilo, da se nabavi v Nemčiji na račun reparacij potrebna količina galice, ki naj se potem razdeli med narod. Sklenilo se je nadalje, da se izvoli poseben odbor, ki naj prouči poljedeljske in veterinarske zakonske predloge ministra Puclja, in sicer je to osem predlogov: 1. zavarovanje proti toči; 2. o ribolovstvu; 2. o organizaciji poljedeljske službe; 4. o poljedelskem osebnem kreditu; 5. o zatiranju kužnih bolezni živine; 6. o ureditvi veterinarske službe; 7. o veterinarskih fondih in 8. o produkciji, uvozu in razpečavanju seruma za zdravljenje živinskih kužnih bolezni. Ker je bilo pet ministrov, ki so bili na seji zakonodajnega odbora, odsotnih, se je izvolitev odbora odgodila do prihodnje seje. Minister za šume in rude je poročal o podelitvi koncesij nekim osebam v Bosni in Hercegovini. Sklenilo se je, da se zgradba cest v Črni gori nadaljuje v režiji v smislu zakona o državnem računovodstvu. Minister za agrarno reformo je poročal o nekaterih zadevah v svojem področju, posebno pa o kolonizaciji v Južni Srbiji.

Stambulijski o zunanji politiki Bolgarije.

Beograd, 19. junija. (Izv.) Iz Sofije poročajo službeno. Ministrski predsednik Stambuliskij je poročal v zbornici o bolgarski zunanji politiki, posebno pa o delovanju bolgarske delegacije na genovski konferenci, odkoder se je vrnil v zelo optimističnem razpoloženju. Predvsem je potrebno, da se zniža Bolgariji reparacije. Velesile se morajo prepričati, da je Bolgarija pripravljena izpolniti vse svoje reparacijske obveze, toda reparacijska komisija je naložila Bolgariji tako breme, ki bo uničilo vso bolgarsko gospodarstvo. Vesti o sporazumu Bolgarije s sovjetsko Rusijo je Stambulijski najodločneje dementiral.

Francoski premier v Londonu.

DKU London, 18. junija. Včeraj je dospel semkaj francoski ministrski predsednik Poincaré s svojo ženo. Spremlja ga lord Derby. Na kolodvoru ga je sprejel maršal Petaine in francoski poslanik v Londonu grof Saint Aulaire.

DKU London, 18. junija. Ob priliki včerajšnjega sestanka s Poincaréjem je lord Harding pojasnil Poincaréu stališče angleške vlade glede angleško-francoske pogodbe. Oficijelno je izjavil, da je Anglija sicer pripravljena skleniti pogodbo s Francijo, toda šele potem, ko bodo rešena vsa aktuelna vprašanja med obema državama, posebno pa glede bližnjega vzhoda in Tangera. V političnih krogih se govori, da je sprejel lord Harding te instrukcije pred par dnevi, da bi še pred odhodom Poincaréa v London preprečil vsako nesoglasje. »Daily Mail« poroča, da je Poincaré že pred par dnevi izjavil, da bi rad imel ob priliki svojega bivanja v Londonu tudi politične razgovore, toda angleško zunanje ministrstvo na to ponudbo ni reagiralo.

S kongresa druge internacijonale.

DKU London, 18. junija. Danes je otvoril Henderson konferenco II. internacionale z nagovorom, v katerem je med drugim izjavil: Potreba delavskega razreda na svetu ogroža v mnogih državah rdeča internacionala. Nasprotstva med angleškim delavcem in ruskim komunistom so približna tolika, kakor med demokracijo in diktaturo. Komunisti zaničujejo svobodo besede in tiska. Takim napadom se bo angleško delavstvo vedno protivilo. Posebno sedaj je enotnost delavskega razreda nujno potrebna, vendar pa delavstvo ni bilo nikoli bolj razcepljeno, kakor ravno sedaj. S takimi razpokami je delavstvo kot internacionalni faktor brez moči. Komunisti so soglasno sprejeli resolucije, v kateri protestirajo proti šikanam sovjetske vlade napram socialnim revolucionarjem in proti načinu procesa proti socialnim revolucionarcem. Vse delavske organizacije se bodo nujno pozvale, da energično protestirajo proti vsaki smrtni obsodbi.

—o—

Masaryk pride na Bled.

DKU Praga, 18. junija. „Slovenske Noviny“ poročajo, da bo predsednik Masaryk na povratku iz Capri obiskal jugoslovensko kraljevsko dvojico na Bledu ter ob tej priliki konferiral z ministrskim predsednikom Pašićem.

Bilanca donavske parobrodne družbe.

Dunaj, 16. junija. (Izv.) Letni zaključek donavske paroplovne družbe izkazuje za leto 1921. 382,920.266 kron čistega dobička. Na občnem zboru dne 30. junija bo predložen predlog, da se izplača za akcijo dividenda po 2100 K, preostali dobiček v znesku 7,788.144 K pa prenese na novi račun.

Vladna kriza na Poljskem.

DKU Varšava, 18. junija. Pilsudski je sporočil predsedniku sejma, da ne bo dal za sestavo novega kabineta nobene inicijative ter pričakuje od sejma imenovanje kandidata za mesto ministrskega predsednika. Pri dosedanjih posvetovanjih glavnega odbora v tem oziru še ni prišlo do sporazuma.

Borza.

Curih, 19. junija. (Izvirno. Sklepni kurzi). Berlin 1.59 in pol, New-York 527 in pol, London 23.35, Pariz 45.30, Milan 25·72, Praga 10·10, Budimpešta 0·54, Zagreb 1·77 in pol, Bukarešta 3·50, Varšava 0.12, Dunaj 0.03¼, avstr. žig. krone 0.03½.

Zagreb, 19. junija. (Izvir. Sklepčni kurzi). Dunaj 0.50—0.545, Berlin 22.50 do 23.50, Budimpešta 8—8.15, Pariz 655, Rim 3.67—3.675, London 330, New-York 72—74, Praga 142.50—144, Švica 1390.

—o—

Dr. Fran Toplak:

O vprašanju porodišnice v Mariboru.

Dne 12. t. m. se je, kakor smo že poročali, vršil ustanovni občni zbor Društva za stavbo porodišnice v Mariboru. Namen društva je, da s pomočjo vsega Spodnjega Štajerja, Koroške in Prekmurja zgradi na stavbišču obče javne bolnice v Mariboru paviljon, ki bo služil svrham ginekološko-porodniškega oddelka in babiške šole.

Gre tedaj za izpopolnitev že obstoječe bolnice s petim oddelkom. Do prevrata se potreba takega posebnega oddelka ni čutila, saj je bila mariborska bolnica takorekoč dependanca velike graške bolnice in številnih njenih klinik. Obstojale so posebne določbe za sprejem bolnikov. Tako je takrat na pr. Thalmanov kirurgični oddelek, kar se tiče porodiških slučajev, smel sprejemati samo nujne slučaje, ki niso bili pripravni za transport v Gradec. Ogromna večina pacijentov in pacientk, ki so se hoteli podvreči operacijam, se je itak zatekala naravnost v Gradec. Poleg internega oddelka je tedaj v Mariboru obstojal kirurgični oddelek, ki se je poleg glavne svoje kirurgične zadače ukvarjal tudi z oskrbo venoričnih, kožnih in last not least ginekološko-porodiških slučajev. Bolnica je bila na splošno izrazita mala provincijalna bolnica.

[illegible] je vse to mahoma [illegible]. [illegible] osvojitvijo jugo-

Slovenske Štajerske je na polju higijene mariborska bolnica čez noč postala druga najvažnejša bolnica v Sloveniji, vrhutega pa je od Ljubljane tako zelo oddaljena, da se napram ljubljanski bolnici ni moglo razviti isto razmerje, ki je tukajšnjo bolnico prej vezalo na graške zavode. Tako sta tedaj zaporedoma nastala oddelka za venerične in kožne bolezni ter za očesne, nosne in ušesne ter vratne bolezni. Ginekološko-porodiški oddelek z babiško šolo pa sploh ne obstoja. V daljšem članku, ki ga je »Tabor« priobčil v št. 41, z dne 19. februarja t. l., smo opisali, kaj vse se je izza prevrata storilo, da se osnuje ta prevažni oddelek. Treba pomisliti, da je ginokološko-porodiška stroka v naglem sodobnem razvoju kot enakovredna vrstnica pričela tekmovati s kirurgijo, v čije področju je bila še do nedavnih dob, oziroma je v malih podeželskih bolnicah še danes.

Priznati moramo, da se je mnogo storilo, da se omogoči otvoritev tega oddelka, toda kritične stanovanjske in stavbne razmere so obrezuspešile ves trud in napor. Ko so popokale vse strune, se je končno ustanovilo društvo za stavbo porodišnice v Mariboru z zadačo, da se čimprej leti izvršitve načrta potom nove stavbe. V sedanjih razmerah pač ogromna naloga. Toda možje in dame, ki danes predstavljajo odbor tega društva, so si bili od vsega početka svesti neizmerne teže svoje naloge in vendar so 12. t. m. stopili na plan. To je vrsta najodličnejših predstavnikov naših strank. Svojo neomajeno voljo, da izpeljejo nameravano stavbo, so najbolje poudarili s tem, da so zaprosili za protektorat gospoda pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, ki je prošnji tudi ugodil. Društvo je dolžno dostojanstvu svojega protektorja, da svoje namere uresniči za vsako ceno in s skrajno energijo. Nikakega dvoma ni, da bo to tudi storilo. Temu je dal pravilni izraz tajnik društva na ustanovnem občnem zboru, ko je med drugim dejal, da protektorat gospoda namestnika pomenja, da porodišnica danes že stoji.

V najbližji odborovi seji se bo sklepalo o posebni finančni operaciji, ki naj društvu omogoči, da se bo najkasneje prihodnjo pomlad že delalo. Pogoje te finančne akcije bodo vsakomur omogočili, da po svojih močeh doprinese svoj delež k velikemu delu. Društvo se bo obrnilo na celi Spodnji Štajer, Koroško in Prekmurje in apeliralo tako na občine, zavode, samoupravna zastopstva itd., kakor tudi na poedine zasebnike, da se odzovejo prošnji en samkrat, a to po svojih najboljših močeh. —

Treba postaviti in opremiti paviljon za ginekološko-porodiški oddelek z najmanj 120 posteljami; razen tega pa še z kakimi 20 do 30 posteljami za internat babiške šole. Stavbišče je na razpolago. Društvu tudi ni treba misliti na ostale naprave, ki jih sicer neobhodno potrebuje vsaka samostojna higijenična naprava, kajti paviljon se neposredno priključi javni bolnici. Torej ni treba skrbeti za kuhinjske, pralniške in druge naprave. Razume pa se, da dograjeni in opremljeni paviljon prevzame država v nadaljno vzdrževanje in upravo, ker so bolnice itak vse v državni upravi.

Ali hoče in more kdo trditi, da to društvo s svojim plemenitim namenom ni prišlo ob pravem času, da je morda prišlo prezgodaj? Narobe, pozno, jako pozno je prišlo. Ne prezrite ga! Pomislite, da neštete naše matere nimajo mesta, kamor bi se v uri svoje bridkosti zatekle v primerno oskrbo, da je velika večina naših babic na deželi neenako, in v svoji stroki primitivno izvežbana in da tudi naš zdravniški naraščaj ne ve, kje naj si poišče strokovno izvežbanost v porodiški stroki, ki je za zdravnika na deželi prvi pogoj, da si pridobi zaupanje ljudstva.

Naj bi tedaj akcija, ki jo bo društvo prihodnje dni razvilo, po vsem območju mariborske oblasti našla odmev v vseh srcih! Pomozite še enkrat!

Iz nove Nemčije.

Nemški listi mnogo pišejo o demokratični Nemčiji. Ne dvomimo, da je v Nemčiji mnogo iskrenih prijateljev sporazuma z drugimi narodi, vendar pa so to le poedinci. Najzavednejši ljudski sloji, zlasti še meščanstvo, so uprav prepojeni z mržnjo do Francije. Vsa javnost se vzgaja v tej mržnji. Ljudje so se vživeli v misel, da vse zlo prihaja iz Francije. Ta fiksna ideja, na kateri ima največ zaslug skrajno rafinirana militaristično - junkerska propaganda je na eni strani ustvarila fanatično vero v povratek starega režima na drugi strani pa zasleplja tudi že demokratično vzgojene množice. Karakteristična za današnje razmere v Nemčiji so poročila o sprejemu Hindenburga v Königsbergu na Pruskem in Eberta v Monakovem na Bavarskem.

Državni prezident, socialni demokrat Ebert, reprezentant Nove Nemčije, je obiskal Monakovo, da si ogleda tamošnjo obrtno izložbo. Nemška nacionalistično reakcija ga je obvestila, da je boljše zanj, če ne pride v Monakov, ker se mu utegne zgoditi kakor Erzbergerju in Scheidemanu. Ker je pa kljub temu šel, so bili delavci noč in dan pripravljeni, da vprizorijo strašen pogrom, če bi se Ebertu res kaj zgodilo. Ko je dospel v Monakov, ni visela na kolodvoru niti ena državna zastava, ker so se sedanjemu režimu zvesti uslužbenci bali terorja nacionalistov in monarhistov. Ko se je peljal po ulicah, so ga pozdravljali »Pfui« klici in žvižg. Na več krajih so se demonstranti spopadli z orožništvom.

Tako so na Bavarskem sprejeli prezidenta Nemčije!

Drugačen sprejem je doživel Hindenburg v deželi junkerjev, v Marienburgu in Königsbergu. Hindenburg je dospel tja dan poprej kakor Ebert v Monakov. Kljub izrecni prepovedi državna vlade se je pompoznega sprejema udeležila državna bramba in nazadnje defilirala pred Hindenburgom. Delavstvo, ki je protestiralo proti temu, so vojaški oddelki razkropili, en delavec je bil ubit in več ranjenih. K paradi je vojaštvo dospelo z nabitimi puškami.

Podobna poročila iz Nemčije niso baš redka. Stari vojskovodje, junkerji in državniki imajo še vedno ogromno moralno oporo v širokih slojih nemškega ljudstva. Ni tako samo na Bavarskem in v Prusiji, temveč tudi v vseh ostalih nemških deželah.

Francozi, ki so toliko pretrpeli v vojnem času, čitajo ta poročila z upravičeno skrbjo v srcih. Kako naj zaupajo svojim sosedom in zatisnejo oči?

Če dobi Jugoslavija meje z Nemčijo, bomo mi čitali o takih in podobnih pojavih z enakimi čustvi kakor danes Francozi, Čehi in Poljaki.

Dnevna kronika.

— **Sprejem gojencev v inženirsko podoficirsko šolo v Mariboru.** Na osnovi odloka vojnega ministrstva se bo sprejelo letos v inženirsko podoficirsko šolo v Mariboru na novo 150 gojencev iz civilnega in vojaškega staleža. Mladeniči civilnega staleža, ki hočejo biti sprejeti, morajo izpolniti sledeče pogoje: 1. morajo biti podaniki kraljevine SHS (lahko so tudi optanti), kar morajo dokazati z domovnico (ali potrdilo, da so res optirali za naše državljanstvo); 2. biti ne smejo mlajši od 17 in ne starejši od 21. let (krstni list); 3. morajo biti absolventi drugega razreda gimnazije ali realke, ali pa vsaj 4 razreda osnovne šole (a to z dobrim uspehom), kar morajo dokazati s spričevali; 4. ako ne prihajajo naravnost iz šole, morajo z občinskim potrdilom dokazati, da so dobrega vedenja ter da še niso bili predkaznovani; 5. prošnji morajo priložiti od občine ali policije potrjeno dovoljenje staršev, da smejo v šolo; 6. dokazati morajo s potrdilom cerkvene ali občinske oblasti, da niso oženjeni. Mladeniči vojaškega staleža, ki hočejo biti sprejeti v šolo, morajo izpolniti sledeče predpogoje: 1. da so dovršili najmanj 4 razrede osnovne šole; 2, da so dovršili regrutsko šolo v komandi; 3. da so samskega stanu; 4. da še niso bili kaznovani; 5. da so od svojega poveljstva priporočeni kot dobri vojaki; 6. da imajo dovoljenje staršev, oziroma skrbnikov, da smejo vstopiti v šolo. Kandidati iz civilnega staleža se morajo javiti z lastnoročno spisano prošnjo s priloženimi dokumenti ali osebno pri komandi šole v Mariboru, ali pa pošljejo svojo prošnjo in dokumente priporočeno na naslov: »Komanda inženerske podoficirske šole v Mariboru«. V prošnji morajo poleg drugega navesti tudi, da se brezpogojno obvezujejo podvreči se vsem obvezam predpisov uredbe o podoficirskih šolah v stalnem kadru. Prošnjo in dokumente je treba kolekovati in sicer prošnjo samo z 2 Din., priloge pa, ako še niso, vsako posebej z 80 parami. — Ubožni prosilci prilože mesto kolekov lahko tudi ubožno spričevalo. Kandidati iz vojaškega staleža se priglase rednim potom pri raportu. Vse prošnje morajo biti vložene pri komandi do 15. septembra t. l., osebno pa se morajo kandidati v svrho zdravniškega pregleda in rešenja prošenj zglasiti pri komandi dne 25. septembra t. l. ob 7. uri zjutraj. Kandidati dobe brezplačno vožnjo za tja in eventuelno nazaj, ako niso sprejeti. Kurz traja 2 leti. Po dovršitvi se gojence razdeli k tehničnim formacijam kot podnarednike, ki služijo v nadaljno povišanje. Oni, ki dovrše kurz z »odličnim« ali »vrlo dobrim« uspehom imajo pravico do polaganja oficirskega izpita.

— **Dohodnina od službenih prejemkov zasebnih nameščencev za l. 1921. in 1922.** Z zakonom o proračunskih dvanajstinah za meseca marc in april 1922. se je uveljavilo načelo, da ne plačajo zasebni nameščenci dohodnine za l. 1921. in 1922. od onega zneska, ki se plača ob enakih prejemkih pri državnih nameščencih izloči iz odmerne osnove. Pri primerjanju prejemkov se upošteva edino le višina skupnih službenih prejemkov brez ozira na kategorije, čin ali druge okolnosti. Edino kar je poleg višine skupnih prejemkov važno, je družinsko stanje, katero je presojati po načelih, po katerih dobivajo državni nameščenci draginjske doklade. Zaradi tega bodo davčna oblastva v najkrajšem času obnovila priredbo dohodnine za l. 1921. in kolikor je ta za leto 1922. že izvršena, tudi za to leto. Ako bi v tem oziru rabila davčna oblastva glede ugotovitve družinskega stanja in drugih razmer nameščencev sodelovanja službodajalcev, se ti v interesu nameščencev vabijo, da pozivom davčnih oblastev čimpreje ugode. Izkazi vsled obnovitev priredbe predpisanih davčnih zneskov se razpolože na vpogled pri občinskih uradih in pri obratovališčih, ki zaposlujejo večje število zasebnih nameščencev.

— **Državna dvorazredna trgovska šola v Celju.** Namen šole je, da v teku dveh let praktično izobrazi pomožne moči za trgovski stan v ožjem pomenu besede ter usposobi učence in učenke za samostojno vodstvo trgovin. Sprejemni pogoji: V pripravljalni letnik morejo vstopiti učenci, ki so uspešno dovršili VI. razred osnovne (ljudske šole ali II. razred srednje, oziroma I. razred meščanske šole ter so vsaj 13 let stari. — V prvi letnik se sprejemajo brez sprejemnega izpita dečki oziroma deklice, ki so dovršili IV. razred srednje šole ali popolno meščansko šolo ali pa pripravljalni letnik dvorazredne trgovske šole in so stari vsaj 14 let. Poleg teh morejo biti sprejeti v prvi letnik tudi oni, ki so dobili v IV. razredu srednje šole drugi red ali tisti, ki so dovršili tretji razred srednje šole ali VIII. razred ljudske šole, ako so stari 14 let in napravijo sprejemni izpit iz slovenščine, srbohrvaščine, nemščine, računstva, geometrije, zemljepisja, prirodopisja in prirodoslovja. Pri preizkušnji se zahteva toliko znanja, kolikor si ga pridobe učenci v pripravljal-

Strmiški:

Sosed Luka na Pohorju.

Dogodilo se je takole: Lani obsorej ali nekaj kasneje sem bil stopil do Areha, da se navžijem svežega zraka in na planinah pustim vsaj malo svoje nervoznosti, pa tudi naduhe, ki me je bila začela nadlegovati. Pravijo, da je povsod dobro, doma pa najbolje. Siten in razvajen, kakor sem bil, nisem bil zadovoljen ne z Arehom ne s tremi rojenicami, ki so za časa mojega dvadnevnega bivanja v rodoljubni ruški koči na Pohorju vile zlato nit mojega življenja in katere sem v svoji prešernosti tituliral tudi za gorske vile. Prva mi je prekasno skuhala, druga prepočasi postregla, tretja pretrdo postlala. Pa sem tretjo jutro obrisal z gorskih čevljev prah, prosim, namreč prah, ki sem ga bil prinesel še z mariborskih prašnih cest, prirobantil domov, sedel k pisalni mizi in napisal v »Taboru« podlistek, ki je imel postati usoden za moja poznejša romanja na to prikupno planino.

Kakor bi dregnil v sršenovo gnezdo, tako je završalo po ruškem Pohorju. Po ustmenih sporočilih in raznih drugih ovinkih sem bil izvedel, da namerava oskrbniško osobje ruške koče na »dopisuna« strašen, temeljito zasnovan in podrobno zamišljen atentat. — Tak načrt so si bili omislili, ga soglasno odobrili in zapečatili: Oskrbnik, sicer kaj bogoljuben in zelo častitljiv mož, naj bi me ob ugodnem trenutku, ko bi se prikazal na gori, od pota še utrujen, od potu razgret in od solnca opaljen, tam kje za Planinko zgrabil, me s pomočjo treh rojenic zvezal z usodno zlato nitjo življenja, privezal na upognjeno vejo košate smreke, ter me pustil bingljati med nebom in zemljo, rojenice bi mi pa za kratek čas delale mačjo godbo: prva bi tolkla s kuhalnico po veliki reni, druga z leseno žlico po letvici, tretja pa z zajcem po nočni — (Da ne veste kaj je zajec? To je namreč tista, debeluharjem zelo koristna priprava, ki sezuje čevelj, ne da bi se bilo treba pripogniti.) Da ne bo neprijetnega opravka z državnim pravdništvom, naj pravici na ljubo osvedočim, mislim vsaj, da je to pravi sodnijski izraz, da me niso nameravali dodobra obesiti, ampak v smislu načrta prerezati zlato nit mojega življenja, to šele v zadnjem trenutku in sicer ravno nad polnim koritom precej svežega Romanovega studenca.

Odkod in zakaj to sovraštvo? — Oskrbnika bi se bilo dalo že kako potolažiti, čeravno sem mu javno očital, da je skrajno nezanesljiv vremenski prerok. Toda ženske! Te so krvoločne in če se ne motim, je bilo eni ime celo Lukrecija. Nikakega odpuščanja. Ne in da ne! Zakaj takega razžaljenja da si ne morejo dati dopasti. Da so gorjanske vile? Nikoli da niso imele v rokah vil, ne semenih, še manj gnojnih. Da ne sejejo in ne žanjejo, tudi ne kosijo ali sušijo sena, tedaj ga tudi ne morejo nakladati. Tudi da niso prav nikake rojenice. Nobena da že ni imela otroka, ki bi ga bila sama rodila, kvečjemu redila. Še v željah da niso mislile na kaj tako pregrešnega, morda komaj v mislih neizgovorjenih, v sanjah napol zavednih. Kazen tedaj mora biti. — Quos ego!

Tristo hudimanov in sv. Luka, ki te rišejo v stoletni pratiki z volom ob strani, dajte mi pogumą in moči, zakaj silno rad bi se še enkrat kopal ob prvi jutranji zarji v srebrni rosi zelene trate tam pred staroslavno cerkvico sv. Areha, kjer bi mi belilo zlato solnce od hoje otrple ude, lahen vetrič pa bi mi brisal rosne kaplje z znojnega života ter mi dajal moči in poguma za nadaljno delo, ki me čaka v tej grešni dolini.

In tako sem se spomnil na soseda Luko, vsega spoštovanja vrednega rodoljuba iz doline šentflorjanske, tega zvestega prijatelja izza njega dni in silno pogumnega ter požrtvovalnega moža velikega slovesa. Kako bi ga opisal? Njegova dela naj govore! Stopil sem bil k njemu, namreč že lansko poletje, mu razložil in potolažil, češ, da sem zahrepenel po gorskem zraku in da bi rad vsaj še enkrat gledal cerkvico sv. Areha, da je pa opasno in silno nevarno hoditi mi samemu tja gori in da bi potreboval izdatne pomoči, takorekoč asistence.

In tako sva se dogovorila, da vzame s seboj Fridolina Bogatina, sila premetnega in pogumnega ter zelo podvzetnega prleškega magnata in pa Francona Debeljaka, zelo bogaboječega in vnetega domoljuba, ki ima hvalevredno navado, da se vselej prav prijetno potreplja z obema rokama po okroglem trebuhu, kadar izpregovori le besedico o lepi naši domovini (polni kruha, polni vina, opomba stavčeva). Sosed Luka mi je namignil, da ima Fridolin sicer samo 60, zato pa Francon celih 108 kg čiste teže, brez perja ali drugih takih koristnih značajev in da bo slednji silno pripraven za moreharitna kritja pred sovragom.

(Dalje prihodnjič.)

nem razredu dvorazredne trgovske šole. — V drugi letnik se sprejemajo absolventi I. letnika dvorazrednih trgovskih šol. — Vpisovanje gojencev in gojenk za šolsko leto 1922-23 se vrši 30. junija in 1. julija od 8. do 10. ure. K vpisu je prinesti zadnje šolsko izpričevalo in krstni oziroma rojstni list. Gojencem in gojenkam izven Celja je možno priglasiti se in poslati predpisane listine po pošti. Vpisnina znaša 10 K in prispevek za učila 20 K. — Sprejemni, ponavljalni in naknadni izpiti se bodo pričeli v torek, dne 12. septembra ob 8. uri.

— **Celjski mestni občinski odbor** je imel 12. t. m. sejo o proračunu za leto 1922. Proračun izkazuje 10,639.900 K potrebščin ter 5,464.050 K kritja, torej 5,175.850 K primanjkljaja, ki se bo kril z zvišanimi dokladami na razne davščine, užitnino na pivo, vino, ponočnim gostilniškim davkom itd.

— **Požar v Kaniži pri Št. Ilju v Sl. gor.** Včeraj popoldne krog 6. ure je izbruhnil pri posestniku Jošku Muršecu v Kaniži 13 požar, ki je vpepelil leseno gospodarsko poslopje. Zgorelo je precej krme in mnogo poljedelskega orodja. V veliki nevarnosti so bila tudi sosedna poslopja. Požrtvovalnemu trudu mariborskega gasilnega društva se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil. Škoda je deloma krita z zavarovalnino.

— **Požar.** T Tebolcih, okraj Ormož, je dne 11. junija popoldan v viničariji posestnika Franca Kosec iz Mezgovc izbruhnil iz dosedaj neznanega vzroka požar ter upepelil celo poslopje in različno orodje. Ogenj se je razširil tudi na sosedno poslopje posestnika Martina Kovačeca in sosedno viničarsko hišo posestnika Janeza Bombeka iz Spuhlje. Kovačecu je ogenj uničil popolnoma vse. Zgorela mu je tudi krava, ki je ni bilo več mogoče rešiti. Tudi Bombeku je zgorelo celo poslopje in različno orodje. Kosec trpi 30.000 K, Bombek pa 20.000 K škode, dočim ko znaša škoda pri Kovačecu okrog 100 tisoč kron. Škoda je le deloma krita z zavarovalnino.

— **Vlom v trgovino.** V noči na 7. junija je bilo vlomljeno v trgovino Antona Šugmana v Gorišnici, okraj Ptuj. Vlomilec je odtrgal križ na oknu ter se splazil skozi odprtino v trgovino. Odnesel je 3 kg svinjskih klobas, 70 parov črnih trakov za čevlje, pol škatlje pišketov in iz miznega predala 1500 K denarja. Tat, ki je pri odhodu pustil pod oknom prazen nahrbtnik, katerega je tudi ukradel, je bil najbrže pregnan pri nočnem delu; jokal se je ponoči večkrat otrok v sobi zraven trgovine. Poizvedbe po storilcu in ukradenem blagu so ostale dosedaj brezuspešne. —

— **Kobila ukradena.** V noči na 12. junija je bila posestniku Frideriku Brundola v Javorniku, okraj Prevalje iz zaprtega hleva ukradena 5letna kobila, vredna 16.000 K. Hlapci, ki so prenočevali v hlevu, niso zapazili nič sumljivega. Okrog 2. ure po noči pa so graničarji pri Trotovem križu v Šalenbergu tik meje, opazili tri moške, ki so imeli konja. Slutili so takoj, da imajo opraviti s tihotapci. Jeden od graničarjev je zaklical »stoj!« ter oddal tri strele iz svoje puške. Nato so moški konja, ki so ga nameravali spraviti čez mejo v Avstrijo, izpustili ter se podali v temni noči v beg. Kobilo, ki so jo graničarji vlovili, so vrnili lastniku, storilci pa so srečno popihali in se jih dosedaj ni moglo izslediti.

— **Posurovela blokaška omladina.** Na dan proslave Ante Starčevića v Gospiću so blokaški omladinci zahrbtno napadli maturanta Milana Crevarja, ki se je mirno sprehajal mimo hotela, v katerem se je vršila blokaška proslava. Blokaški dijaki so svojega tovariša, ki je bil nečak narodnega mučenca izza veleizdajniškega procesa Pere Vukajlije, pretepli in nazadnje zabodli. Crevar je umrl. To so sadovi Radićeve hrvatske »čovječnosti«.

— **Novi zraščeni dvojčki.** Pred kratkim v Ameriki umrli sestri Roza in Josipina Blažek sta našli svoji naslednici. V San Antoniju v Teksasu živita na isti način zraščeni sestri Violet in Daisy Hilton, ki sta sicer popolnoma normalni in zdravi. Dozdevno pa jih usoda ne teži preveč in se med seboj dobro razumeta. Violet je blondinka in bolj resna, dočim je Daisy temna in živahna. Imata še dve sestri, ki pa sta popolnoma normalni. Njuni stariši so vse sijajne ponudbe, da bi dvojčke razstavili, odbili in tako živita več ali manj nepoznani.

— **Mezde krojačev v Nemški Avstriji.** Vsled stalnega padanja valute in naraščanja draginje so seveda na dnevnem redu tudi zvišanja mezd. — Pred par dnevi so se določile v Gradcu za krojače nove mezde: Krojači dobe n auro 598 do 891 kron, šivilje 239 do 539 kron; za delo na domu se plača 133.038% zvišanja izza l. 1914. Tedenske plače za prikrojevalce znašajo v prvem razredu 65.298 K, v drugem 56.413 K in v tretjem razredu 48.263 K. Razume se, da se vsled tega podraži tudi obleka povprečno za 70%.

Dopisi.

— **Sv. Ilj v Slov. gor.** Šolska mladina pri Sv. Ilju v Slov. gor. priredi v nedeljo dne 25. junija t. l. ob 15. uri predstavo. Dobiček je namenjen za nakup šolskih potrebščin revnim otrokom. Ker šteje tukajšnja šola mnogo revnih in potrebnih otrok, se k udeležitvi predstave vabijo vsi prijatelji šole in mladine. Spored bo vsakogar zadovoljil.

Konjice. Tukajšnja stanovanjska oblast zadnje čase kaj lepo gleda na privandrane tujce in bivše nemškutarje. To posebno kaže dejstvo, da pusti stanovati v stanovanju obstoječem iz treh sob star zakonski par brez otrok, med tem kot se ta oblast baje poteguje, da bi šel bivši borec za slovensko stvar v našem trgu stanovat se svojo družino, obstoječo iz 4 oseb v stanovavanje z dvema majhnima sobama. To pa seveda iz razloga, da bi se pri nas tujci šopirili, domačini pa niti ne bi smeli stanovati v lastnih hišah. Daleč smo že prišli in ves trg obsoja postopanje tam doli, ki naj bi se v prvi vrsti pobrigalo za napredovanje slovenskih rodbin v trgu in za našo pravo stvar in pravico. Idite v svojo pravo domovino, pri nas smo vas že siti in to potrjujemo z pregovorom, »kdor ne ljubi lastne grude, ne ljubi domovine«, — je izdajalec domovine.— Tržani!

Jeruzalem pri Ljutomeru. Grozdje je začelo 5. t. m. cvesti, in so danes vse in tudi najpoznejše vrste kakor pošip in graševina v najlepšem cvetu. Kar smo v pomladi zaostali smo toraj še pridobili in stojimo danes s trto normalno. Sedaj je vreme za cvet ugodno in če tako ostane bode ta mesec vse odcvetelo. Najde se pa že nekaj peronospore in izgleda, da nam bodo razne bolezni delale letos več skrbi kakor lani. Sedaj je precejšnje pomanjkanje delavcev, tako, da so osobito večji posestniki z delom zelo zaostali. Kvalitetnih vin je v ormoško-ljutomerske mokolišu še precej v zalogi, vendar se lastniki še posebno ne silijo s prodajo, a tudi kupci se vsled sedanjega ugodnega stanja v vinogradih držijo rezervirano.

Mariborske vesti.

Maribor, 19. junija 1922.

m **Izkoriščanje najemnikov.** Prejeli smo in priobčujemo: Številne izgubljene pravde s svojimi najemniki bivšega peka in sedaj večkratnega hišnega posestnika Fr. Lampeta še niso izpametovale. Da bi pri svojih hišnih kupčijah čim več zaslužil, si izmišlja vedno nove načine, da bi dosegel čim višjo najemnino. Enkrat priroma s kakimi zastarelimi računi za popravo hiše in odmeri vsaki stranki po 5 Din. več. — Ker najemniki niso šli na led, pripisuje ta znesek kot dolg v knjižico. Naenkrat pa priroma z nekakim davkom na podnajemnike, ne glede na to, ali ima dotični najemnik res kakega podnajemnika ali ne. Vsem strankam je poslal pisma, v katerih v neki spakedrani slovenščini opozarja na to, da brez njegovega osebnega dovoljenja ne sme imeti nihče podnajemnikov. Vsakdo, ki jih ima (dijaki, delavci itd.) mora plačati od osebe 10 Din. »Lampetovega« davka, v nasprotnem slučaju pa mora podnajemnikom nemudoma odpovedati in jih postaviti na cesto. Iz kakšnih predpisov in stanovanjskih naredb zajemlje g. Lampe svoje strokovnjaško znanje, nam ni znano in nas tudi ne zanima, opozorili pa bi na tega gospoda in njegove kupčije davčni urad, na stanovanjskem uradu pa je že itak iz številnih sporov znana osebnost. — Več »podnajemnikov«.

m **Vzrok prekinjenja električnega toka v petek.** Falska elektrarna nam sporoča, da je bila vzrok prekinjenja električnega toka v petek nevihta. — Vsled gostih treskov so aparati v Falj sami iztaknili daljnovod in tako ubranili poškodbo naprav.

m **Današnje predavanje prof. Bostunića** o »glavnih strujah ruske literature v zadnjih 150 letih« se vrši v prostorih Ljudske univerze ob 20. uri. Zibelj nove ruske literature. Doba Katarine II. Narodna poezija Puškina. Svetožalje Lermontova. Početki ruskega realizma in Gogoljeva komedija »Revizor«. Zgodovinska borba med zapadnimi europejci in prijatelji Slovanov. Literatura emigrantov. Hercen. Kritika (Bjelinski, Pisarev, Dobroljubov). Roman (Turgenjev, Gočarov Pisemskij) Tolstoj in njegovi moralični ideali. Feodor Dostojevskij in razkroj ruske duše. Čehov, Pomračenje človeka M. G o r k i in Z. Andrejev. Propadanje ruske literature.

m **Na državni gimnaziji v Mariboru** bodo sprejemni izpiti za I. razred šolskega leta 1922-23 dne **30. junija** od 10. ure dalje. Za vpisovanje je treba do te ure prinesti ali poslati rojstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Osebna pojasnila se bodo dajala v ravnateljevi pisarni dne 29. junija od 10. do 12. ure ter dne 30. junija tik do izpitov, ki se pričnejo točno ob 10. uri. Kdor zamudi ta izpit, se more zglasiti tudi v jeseni, dne 11. septembra; tedaj bodo izpiti iste veljave.

m **Glasbena šola Glasbene Matice** priredi v sredo, dne 21. t. m. ob pol 5. uri popoldne javno produkcijo učencev nižjih razredov v mali Götzovi dvorani v I. nadstropju. V četrtek, dne 22. t. m. ob 5. uri pop. javno produkcijo dijaškega orkestra, dekliškega zbora in učencev solistov iz višjih razredov v veliki Götzovi dvorani. Vstopnina k prvi produkciji 2 Din., k drugi so cene prostorov I. vrste 5 Din., II. vrste 4 Din., III. vrste 3 Din, Balkon 3 Din., stojišče 2 Din, stojišča za dijake in vojake 1 Din.

m **Skioptični večer** priredi Odsek amaterfotografov SPD v četrtek, dne 22. junija, ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Na podlagi krasnih slik znanega turista-amaterja g. Badiura iz Ljubljane prehodili bodemo v zimskem in letnem času naše krasne Savinjske Alpe od Kamniške Bistrice do Stiške vasi, od Krvavca do Storžiča, od Skute do Kompotele. Krasne so tudi slike Aljaževega stolpa in Kredarice v kraljestvu Triglava, seveda Karavanke s Stolpom in Begunjščico ne bodo zaostajale. Ta večer ima poučni in propagandni namen in je vstopnine prost. Slučajni prispevki za kritje stroškov se bodo z zahvalo sprejeli. — Odsek vabi vse svoje in člane SPD, kakor tudi prijatelje planinstva na ta večer.

m **Poročilo o občnem zboru društva hišnih posestnikov za Maribor in okolico,** ki se je vršil dne 25. maja 1922. v Götzovi dvorani. Zborovanje je otvoril načelnik društva, gosp. Glaser ob 10. uri 22 min., a gosp. Murko je pozdravil navzoče člane v slovenskem in nemškem jeziku. Po dokončanem dnevnem redu se je govorilo o težkočah s katerimi se morejo bojevati danes hišni posestniki. Gosp. Grgič je naglasil posebno, da danes hišni posestniki nimajo nikakih pravic — da so najemnine neprimerne. Gosp. dr. Pipuš je pojasnil stanovanjski zakon ter stavil več predlogov za pravilnik k novem stanovanjskem zakonu in sicer radi nakazila stanovanj, radi napovedi stanovanj, radi najemščine in razsodišča za odmero najemnin. Tudi gospod Frelih, predsednik zveze društev hišnih posestnikov v Ljubljani, je govoril o nezasluženem stanju današnjega hišnega lastnika, posebno pa se je začudil, da se tega zbora ni vdeležilo polno število članov ter se obžalovalno izrazil, da je še vedno nekaj takih hišnih posestnikov, ki ne razumejo, kako veliko moč ima krepka organizacija.

m **Kavarna v mestnem parku.** Od danes naprej pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. —

m **Konec roparja Kampla.** V št. 131 našega lista smo prinesli pod gorenjim naslovom podrobno poročilo o zadnjih trenutkih roparja Kampla, ki pa, kakor smo sedaj izvedeli na najmerodajnejšem mestu ne odgovarja popolnoma resnici. V našem poročilu je bilo omenjeno, da je Kampla izsledil ter ovadil njegovo skrivališče orožnikom nek civilist, kar pa ni res. Omenjeni civilist je sicer res srečal Kampla ter z njim govoril in pa tega javil orožništvu. Orožništvo, ki je Kampla zasledovalo več tednov, mu je končno prišlo samo na sled ter se mu na skrivaj približalo, toda ne na 4, pač pa na kakih 30—50 korakov. Bila sta to orožnika kaplarja Skok in Dugar. Razen njiju ni bilo nikogar poleg, komaj pozneje, ko se je Kampl že vstrelil, so prišli na lice mesta tudi civilisti. — Zgodbo o sodelovanju civilista, katero je prinesel naš list, si je omenjeni sam izmislil, da bi tako prišel do nagrade, ki je bila razpisana na Kamplovo glavo, ki pa po pravici pristoja omenjenima orožnikoma.

m **Prva hrvatska štedionica v Zagrebu** je otvorila pred par dnevi v našem mestu v Gosposki ulici št. 24 svojo novo podružnico. Štedionica je eden največjih denarnih zavodov v naši državi, kar kažejo že delniška glavnica, ki znaša 200 milijonov kron, rezervni zaklad, 130 milijonov kron ter vloge, 2500 milijonov kron. Štedionica ima krog 40 podružnic.

m **Darovi za PTL.** Ligi so naklonili: »Orient« d. d., I. mariborska tovarna mila in trgovec Sirak po 2000 kron; restavrater Jančar 4000 K; županstvo Sv. Anton na Pohorju 200 K; deška ljudska šola v Slov. Bistrici je nabrala 1064 kron; dekliška meščanska šola v Mariboru 420 K; žensko učiteljišče zavoda šolskih sester 820 K; dr. Juritsch 400 K; dr. Schmiederer 100 K; 1600 K je prejela liga na vstopnini iz razstave umetnih zrcal podjetja »Krystall«.

m **Velika kavarna.** Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Ponedeljek, 19. junija: ob 17. Mladinski koncert. Izv.

Torek, 20. junija. **»Prodana nevesta«** Zadnjič v sezoni.

Kultura in umetnost

x **Jugoslav. Pomorac,** pomorska smotra za propagandu našega mora i pomorstva. Primili smo 11. broj jedine smotre na našem jeziku, koja se bavi važnim problemima jugoslovenskog mora i pomorstva. Netom izašli broj imade slijedeći sadržaj: Mirko Filipović - Nikač: Bakar—Mesina (zanimljiv opis naučnog potovanja bakarskih pomorskih kadeta). — Drago Mikasović: Ribarstvo na Jadranu. — Opširni dio smotre zauzimlju vijesti o različitim pojavama pomorskog života. Narudžbe prima uprava, Zagreb, Prilaz Gjure Deželića 67.

x **Njiva.** Izšla je 4—6 številka »Njive« z naslednjo vsebino: Nikola Radojčić, Početki državne organizacije v Srbiji. — Metod Dolenc, Zgodovina porote v Srbiji. — Joža Bohinjec: Zdravnik in zavarovanje proti nezgodam. — V. Švajger, Naše lokomotive. Listek. F. M. Dostojevskij. — Docela osebno mnenje o Slovanih. Ivan Lah: Juri Križanič. Pregled. Prihodnje številke »Njive« bodo tvorile vrsto posebnih številk, posvečenih vsaka zase posebnemu vprašanju in celotno zaokroženih.

x **H. Sienkiewicz: Z ognjem in mečem.** Povest iz davnih let. Prevel Dr. R. Molé. Ilustracije Olivove. V Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga. 1. snopič. Cena snopiču 7 Din., po pošti 7.50 Din. Napovedana nova izdaja znamenitih Sienkiewiczevih romanov je začela izhajati. Pred nami leži snopič romana Z ognjem in mečem, ki obsega 4 pole velikega formata in prinaša dve dobro uspeli ilustraciji. Posamezni snopiči bodo izhajali mesečno. En snopič velja po pošti dostavljen 7.50 Din. Naročnino in poštnino vsaj za dva meseca naprej je treba pošiljati na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

x **Henrik Ibsen: »Gospa z morja«.** Igra v 5 dejanjih. Iz norveščine preložil Vojeslav Mole. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Str. 160. Cena 15 Din. po pošti 1 Din. več. S pričujočo knjigo je začela Tiskovna zadruga izhajati v slovenskih prevodih Vojeslava Moleta vrsto najboljših dramatičnih spisov prvega nordijskega dramatika Henrika Ibsena. Ibsenova dela pomenjajo važen prelom v razvoju modernega gledališča ter so že davnaj prešla v svetovno literaturo. Zato moremo le z veseljem pozdraviti, da se pojavljajo tudi v slovenskem jeziku. »Gospa z morja« je eden izmed onih Ibsenovih umotvorov, v katerih se peča pisatelj s problemom zakona. Prevodu »Gospa z morja« bodo sledili prevodi ostalih najvažnejših Ibsenovih dram. Studija o Ibsenu pa izide pozneje v zvezku zbirke »Pota in cilji«, posvečenem skadinavskim pisateljem. Lepo opremljena knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Trgovina, obrt in industrija.

II. Ljubljanski veliki semenj od 2. do 11. septembra 1922.

Dosedaj preskrbljene ugodnosti za razstavljalce in pósetnike II. Ljubljanskega velesejma.

Uprava II. Ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil od 2. do 11. septembra naznanja: Uprava velesejma preskrbela je svojim udeležencem dosedaj sledeče ugodnosti:

1. 50% znižano vožnjo za osebe in blago na vseh železnicah naše kraljevine in v vseh razredih. Zaenkrat se je dovolila polovična vožnja samo za osebne vlake, vendar upamo, da se bo dovolila tudi uporaba brzovlakov. Pravico do uporabe polovične vožnje imajo vsi oni, ki se na železniški postaji izkažejo s permanentno sejmsko legitimacijo II. Ljubljanskega velesejma.

2. Carine prost uvoz in izvoz inozemskega razstavnega blaga, če je naslovljeno na naslov »Ljubljanskega velesejma« in se tekom 6 mesecev iz naše države zopet izvozi. V slučaju, da se inozemsko blago zadrži v naši državi, se mora naknadno plačati običajno carino. Zaprosili smo, da se izjemoma dovoli tudi uvoz luksuznega razstavnega blaga, za razstavo na velesejmu in za prost uvoz onega luksuznega blaga, katerega naši trgovci in konzumenti naročijo za časa Ljubljanskega velesejma od razstavljavcev na sejmskem prostoru. Vse tozadevne kupčije pa so podvržene kontroli ljubljanskega velesejma.

3. Vse vizumske zadeve v inozemstvu se bodo reševale kar najhitreje.

4. Ministrstva pošte in telegrafa dovolilo je nalepljati kolke II. Ljubljanskega velikega semnja na vse poštne pošiljke. Ti kolki bodo zelo okusno in lepo izdelani in se dobe na željo v velesejmski pisarni v Ljubljani. Pripominjamo, da so kolki opremljeni z besedilom v osmih jezikih.

II. Ljubljanski veliki semenj.

Izdal je pravkar I. številko svojega »Vestnika,« ki se te dni razpošilja brezplačno vsem sejmskemu uradu znanim naslovom. Ako bi kdo slučajno vestnika ne prejel, naj to izvoli potom dopisnice javiti sejmskemu uradu, ki mu bo takoj dragevolje poslal vestnik, ki vsebuje poleg raznih informacij tudi aktualne članke in je okrašen z lepimi slikami.

Ker je začelo prostora na starem sejmišču že primanjkovati, opozarjamo vse one, ki so poslali neobvezne prijave in vse one, ki se nameravajo še prijaviti, naj čimpreje upošljejo prijavnico, ker se bo v doglednem času začelo z razdeljevanjem prostora. Domneva sejmske uprave, da bo letos lansko sejmišče premajhno, se je potrdila. Zato je uprava pravočasno poskrbela za razširjanje in so se na novem delu sejmišča planacijska in kanalizacijska dela že pričela. — Celo sejmišče bo letos obsegalo preko 50.000 kv. metrov. Predpriprave so že v najlepšem teku in bo uprava zastavila vse sile, da bo velesejem sigurno ob določenem roku otvorjen. Pri tem pa naj upravo podpirajo vsi zainteresirani krogi na ta način, da se čimpreje prijavijo. Kdor še nima prijavnico, naj jo takoj, kakor tudi vse informacije, zahteva od urada »Ljubljanskega velesejma«, Ljubljana, Gosposvetska cesta, telef. int. 140.

Gospodarstvo.

g **Sejmsko poročilo.** Na svinjski sejem dne 16. junija se je pripeljalo 196 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 4—5 tednov stari komad K 400 do 500; mladi prašiči 7—9 tednov stari komad K 700—840; mladi prašiči 3 do 4 mesce stari K 1400—1500; mladi prašiči 4—6 mesce stari komad K 1600 do 1800; mladi prašiči 8—10 mesce stari komad K 2000—2400. Koze komad po K 550·—.

g **Veliki semenj v Budapešti.** V pisarni trgovske in obrtniške zbornice je do 17. junija interesentom na razpolago nekaj izkaznic, na podlagi katerih je dovoljena za 50% znižana voznina na ogrskih železnicah posetnikom velikega semnja v Budapešti, ki se vrši od 17. do 26. junija.

Sport.

: [illegible]ijska **Zvezdna dirka** v Celje je uspela kar najsijajneje. Vsi kolesarski klubi Slovenije so bili zelo številno zastopani; naravnost krasne pa so bile skupine iz Zagreba. Iz Maribora sta se udeležila dirke dva kluba, t. j. »Delavsko kolesarsko društvo« in mladi klub »Perun«. Od poslednjega je dospel na cilj prvi g. Kumerc, ki je prevozil, z ozirom na precejšen defekt, progo 65 km, od katerih je skoro polovica bregovita, v krasnem tempu v času 2 ur 42 minut 35 sekund. Defekt mu je vjel približno 20 minut časa. Prvi dirkač delavskega kol. društva je rabil za to progo 2 uri 25 minut. Seveda je tudi v tej dirki prednjačila Ljubljana, pa tudi Zagreb ni zaostajal. Sprejem na cilju je bil veličasten. Po končani masaži je bil obhod. Dolga vrsta kolesarjev je sledila godbi, ki je igrala razne narodne komade. Po skupnem obedu je bil obhod in pri »Grenadirju« velika športna veselica.

Objave.

§ **Vabilo na redni občni zbor »Posojilnice v Framu«**, reg. zadr. z neom. zav., ki se vrši dne 29. junija 1922. ob 3. uri pop. v posojilniški sobi. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za l. 1921. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti. Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Porotno sodišče.

Maribor, dne 17. junija 1922.

Morilec svoje žene.

Pred današnjo poroto se je zagovarjal Franc Rožič, doma iz Slivnice pri Celju, delavec na Cigoncih pri Mariboru. Svojo ženo Marjeto je poročil samo radi premoženja. Imela je majhno posestvo in nekaj denarja. Kmalu po poroki pa je volk slekel ovčjo kožo in pokazal zobe. V hiši so bili prepiri na dnevnem redu. Pretepal je svojo ženo na prav surov način, končno pobral razne stvari, vredne 20.000 K ter odšel. Čez nekaj časa pa se mu je zopet stožilo po svoji ženi in nekega lepega dne se je vrnil k njej. Par dni sta živela v miru, potem pa so nastopile zopet prejšnje razmere. Ponoči dne 15. februarja sta se z ženo zopet prepirala. Med prepirom je surovež udaril svojo ženo z nekim ostrim predmetom tako močno po glavi, da se je žena zgrudila nezavestna na tla. Misleč, da je že mrtva, je hitel k orožnikom ter izpovedal, da je žena padla s podstrešja in še ubila. Ko so prišli orožniki na lice mesta, se jim je zdelo sumljivo, zakaj je Rožič pustil ležati svojo nezavestno ženo in zakaj ni poklical sosedov na pomoč. Poznejša preiskava je sum potrdila in Rožič je romal v zapor. Žena je čez teden dni na zadobljenih poškodbah umrla. Rožič je do zadnjega trdovratno tajil, še le na koncu razprave je priznal svoje zverinsko dejanje. Porotniki so vprašanje na umor zanikali, potrdili pa vprašanje na uboj vsled česar je bil Rožič obsojen na 8 let težke ječe.

Krvnik.

Spisal: Molislav Rudež.

Dalje

— Da, sedaj se togotiš? Ali preje si še mene nagovarjal, naj ženski pomagam pri tem, da bo popolneje njih število. Pa praviš o žgečkanju, ha... Tu jih pahaš v blato, tam pa jim pljuneš v obraz, ker so umazane. A ne pomisliš, da si jih sam oblatil?...

— Da, je že res. V kolikor sem razumel tvoje fraze, hočeš, da bi jenjal od sladkega greha... Dobro, recimo, da bi... Ali bi bilo bolje, kakor je? Drugi bi opravljali isto, mogoče še z večjo smotrenostjo in naglico. In ko bi prišel jaz, nedolžni krilatec, k ženski, hoteč si iskati... Ah budalost! Kaj bi našel?... Razcefrano, umazano, lažnjivo žensko... Izmozgana, izrabljena, izžeta. Oh Milko, ne, ne, nikdar!... Ženske ne bo nihče odvrnil od te peklenske poti, sem li med gazitelji njene poštenosti, ki je sploh nima, ali ne... Naj se izživim, bolje bo, nego, da bi pozneje kolovratil okoli teh lažnjicih hinavk z belo lilijo.

— In če je ženska tudi taka, tega smo krivi mi, moški, ker vsakdo misli kakor ti. Vsi enaki, vsi zapeljivci...

—Rad bi, da bi spoznal žensko do umazanega dna, do zadnje zlobne strune njene prebrskane duše... Ko bi videl, koliko podlosti je v njej... E, ti ne veš, ali upam, fant! Upam, da občutiš te ženske nadarjenosti .. Gnjev, srd, besnost, stud, vse, kar hraniš v sebi je namenjeno že od stvarstva ženski...

— Ti, ti pa znaš govoriti! Kaj, ali znaš še kaj na pamet? Ugibaš, se mi zdi?... Oba ne znava ničesar o tem... In kaj se bova prerekala?... Ne poznava ženske duše.

— Ti ne, a jaz poznam, vsaj delno, če ne popolnoma.

— Beži, beži! Vse ženske, ki si jih pogazil, ti ne morejo dati boljše sodbe o ženskah. O da, seveda! Kako pa, ko so se žrtvovale tebi in ti, ki si jih zvabil, jih sedaj suvaš... Nič svetega ni v njih, pač pa je vse vabljivo, kaj ne?...

— No, no, sva zopet pri žgečkanju. Nikoli ne bova končala.

— Oh, da, končati morava, če tudi ne dospeva do pravega jedra najinega razmotrivanja. Doma čaka mreža popravljenja.

— Mene pa ženske, da jim popravim...

— Že zopet! Sedaj pa pojdem! Zdravo!

— Z bogom, Milko! Le ne sanjaj o ženskem devištvu in o nedolžnosti... Proklete babe!

Solnce je med tem zdrknilo, kakor bi se balo pogovora. Zašlo je in zanetilo zaobzorje, da je od ognja žarelo nebo. Žarki so štrleli kakor roke, ki se obupno oprijemljejo zadnje bilke, boječ se smrti. Zdelo se je, da naravnost mole iz morja. Morje se je pa gugalo v nalahnem smevu. Komaj vidno je lezla tema iz zemlje in morja ter zagrnila trudno obzorje.

Milko pa je stopal proti domu.

Pozno v noč je ugasnila poslednja luč v sobi Milkovi.

Počasi je ponovno lezlo solnce izpod nočne odeje v daljavi. Svetel in zlat njegov obraz se je lesketal po zrcalu morja. Mirno so se žarki vlivali po strmih bregovih, a nemirno v morje, kjer so se kopali na hladnem dnu. Zarja je vstajala, jutro se je budilo.

Leno je potekalo oživljeno jutro, polagoma je stopalo solnce po nebnem svodu. Ob bregovih se je budilo živahno življenje. Nekatere ladje so odplule; druge polivajo, snažijo, popravljajo, urejujejo in pospravljajo. Povsod je videti ribiče bosih nog, golih rok, a malo razoglavih. Tu se glasno pogovarjajo in smejijo najstarejšemu ribiču, ki jim pripoveduje vesele in smešne dogodbice iz svojega življenja, tam skrbno snažijo vrzeli ladjinega dna, a drugje barvajo ribiči svojo ladjo in jo veseli ogledujejo. Povsod življenje, živahnost in veselje... Kdo ne pozna ribiškega življenja? Pojdite k obalam in poslušajte ter ogledujte tam življenje, ki preveva v pristanu. Kdo vam jadikuje? Vprašajte ribiča, če bi zamenjal svoje življenje z drugim! Oh, kako vesel sem bil, ko sem gledal zdrava, čvrsta telesa, ko sem gledal njih mišice, ki so se nategovale ob težkem delu. Težavno delo, da, a lepo, uživanjapolno, rekel bi celo brezskrbno... Ah morje, imaš junake jeklenih pesti... Upamo v tebe...

V zvoniku je bilo poldne; zvonovi so zaplakali in ribiči so hiteli klonjenih glav s čepico v roki proti domu. Hodili so kot mrke sence, kot bele smrti, a le trenutno. Kmalu, ko so se izjokali mučni glasovi iz zvonika, je bilo videti one morske korenine in jake postave, ki jih imajo samo ribiči. Tudi zvonenje in ropot po parobrodih sta prenehala. Ulegel se je nad obalo le mir, ki ga ribič skoro ne pozna.

Popoldan, Milko se je pripravljal na odhod. Borna koča je bila od zunaj raznešena in neokusna, v notranjosti pa dokaj lično pospravljena. V kotu, raz steno je visela podoba zaščitnika ribičev. Seveda razpelo tudi ni manjkalo, vzlic bornosti in neveri mladega gospodarja. Mati je hotela; naj bo lakota, a križ pred kruhom ... Očeta ni imel; odneslo mu ga je morje. Komaj se spominja potez njegovega obraza. Zapustil je njega in ženo svojo, Milkovo mater.

— Si odpravljen? No, pojdi!

— Da, grem!

— Pa hitro, da se vrneš pred nočjo.

— Brez skrbi. Sem že odpravljen. Vesli sta v čolnu, mamka?

— Ne, pred hišo ležita; pa hitro daj.

— Že grem. Z bogom!

— Pozdravi mi svojo Maro.

— Hvala, bom!

In veselo je hitel doli k bregu mimo golih skal in dospel do obali, kjer se je sredi morskih pečin mirno pasel čoln po vodni gladini. Odveže ga, odrine od skal, upre se močno ob vesli in čolnič je hitel veselo k ljubici svojega gospodarja.

Mirno morje, tišina nad njim, lesketajoči odsev solnca v njem, vse je kazalo neko božanstveno, praznično razpoloženost. Leno se je oprijemalo morje strmega skalnatega brega, leno so segala rebra skal v morje. Čoln je zavil v utočišče, obstoječe iz skal, ki so krila utehe iskajočim ladjam hrbet. Milko je stopil iz čolna na prod in pogledal kvišku. Sive skale, ki so se pripogibale kakor vrbe, nad njim so mu zaustavljale pogled. Le po morju se je lahko podilo oko do nepregledne daljave. Redko mahovje je dičilo kako skalo, a večinoma so bile gole in kazale svoja smrtna trupla obiskovalcem. Solnce je, čisto in jasno poljubljalo strmino obrežja, le pod skalnim svodom je pačila jasnost oguljenosti senca, ki je segala s kremplji nad Milkom kakor grozna pošast usode.

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Reiar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Ljudska knjižnica
Narodni dom, I. nadstr.
posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure in ob četrtkih od 1/2 19.—1/2 20. ure
Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do 19. ure.

Mala oznanila.

Okrajno glavarstvo Maribor išče izurjeno **strojepisko.** 985

Dobro mleko za otroke se dobi v mlekarni Ivana Goloh, Slovenska ulica 16. 982

Lokal v sredini mesta, primeren za delavnico, **se odda.** Naslov se izve v upravništvu „Tabora". 983

Otoman ali diven in pisalno mizo, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v upravi. *

Pohištvo! Spalne sobe iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi kuhinjske oprave, pisalne mize po znižanih cenah. Tovarna pohištva Koroška cesta st. 46 in 53. 984 6—1

Zamenjam stanovanje v Celju, obstoječe iz treh velikih, svetlih sob v pritličju, kuhinje in pritiklin, za stanovanje s 4—5, četudi manjšimi sobami v Mariboru, če mogoče v bližini parka, event. s koščkom vrta. — Naslov pove uprava „Tabora". *

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

Ne pozabi naročnino!

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij „Tabor". — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.